

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2ObdoZ/4/2024
Identifikačné číslo spisu:	1514227946
Dátum vydania rozhodnutia:	29.04.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Beáta Miničová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1514227946.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Beaty Miničovej a členiek senátu Mgr. Sone Pekarčíkovej a JUDr. Jaroslavy Fúrovej v spore žalobcu: Prima banka Slovensko, a.s., Hodžova 11, 010 11 Žilina, IČO: 31 575 951, zastúpený SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o., Štefánikova 8, 811 05 Bratislava, IČO: 36 853 186, proti žalovanému: JUDr. U. T., narodený X. L. XXXX, XX. D. XXXX/XX, XXX XX Z., zastúpený A3 advokátska kancelária, s. r. o., Partizánska 25, 911 01 Trenčín, IČO: 36 735 311, o zaplatenie 24 768,89 eura s príslušenstvom a odmenou zo zmenky, v konaní o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave, č. k. 4CoZm/2/2022-305 zo dňa 28. septembra 2023, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave, č. k. 4CoZm/2/2022-305, zo dňa 28. septembra 2023 z r u š u j e a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“ alebo „krajský súd“), ako odvolací súd, zmenil rozsudok Okresného súdu Bratislava V, č. k. 3CbZm/699/2015-224, zo dňa 10. júna 2021 tak, že zmenkový platobný rozkaz, č. k. 3Zm 865/2014-15 zo dňa 7. mája 2015 ponechal v platnosti v plnom rozsahu a priznal žalobcovi proti žalovanému nárok na plnú náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

2. Zmeneným rozsudkom Okresný súd Bratislava V (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“), ako súd prvej inštancie, rozhodol, že zmenkový platobný rozkaz, č. k. 3Zm 865/2014-15 zo dňa 7. mája 2015 ruší v celom rozsahu a ďalej rozhodol, že žalovaný má proti žalobcovi nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

3. V odôvodnení rozhodnutia okresný súd uviedol, že zmenkovým platobným rozkazom, č. k. 3Zm

865/2014-15 zo dňa 7. mája 2015 uložil žalovanému ako priamemu zmenkovému dlžníkovi povinnosť zaplatiť žalobcovi ako prvému majiteľovi zmenky zmenkovú sumu 24 768,89 eura a náhradu trov konania 2 473,32 eura. Žalovaný podal v zákonnej lehote námietky a zmenkový platobný rozkaz žiadal zrušiť.

4. Rozsudkom, č. k. 3CbZm/699/2015-84 zo dňa 19. októbra 2016 Okresný súd Bratislava V ponechal zmenkový platobný rozkaz, č. k. 3Zm/865/2014-15 zo dňa 7. mája 2015 v platnosti v celom rozsahu a žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov námietkového konania. Na základe odvolania podaného žalovaným Krajský súd v Bratislave uznesením, č. k. 4CoZm/58/2017-124 zo dňa 20. februára 2018 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu nesprávneho postupu pri doručovaní predvolania na pojednávanie žalovanému. Odvolací súd ďalej uviedol, že bolo úlohou súdu prvej inštancie vysporiadať sa so skutočnosťou, že žalobca v návrhu nešpecifikoval, v čom spočíva uplatňovaný nárok zo zmenky a s listinnými dôkazmi, ktoré plánuje predložiť žalovaný na nariadenom pojednávaní.

5. Súd prvej inštancie konštatoval svoju miestnu príslušnosť na konanie v danej veci. Z prvopisu zmenky, vystavenej v Trenčíne 21. mája 2009, súd zistil, že sa vystaviteľ GUZEP, s.r.o. zaviazal zaplatiť VOLKSBANK Slovensko, a.s., pod ktorým obchodným menom žalobca v tom čase podnikal, bez protestu, v Bratislave, dňa 12. decembra 2011 zmenkovú sumu 146 859,05 eura. Per aval zmenku podpísal žalovaný. Zmenka obsahuje všetky náležitosti, predpísané v čl. I. § 75 zákona č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový v znení neskorších predpisov (ďalej len „zmenkový zákon“) pre vlastnú zmenku. S odkazom na princíp právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí súd pri rozhodovaní v tejto veci zobral do úvahy obsah rozhodnutí, č. k. 1CbZm/755/2015-105 zo dňa 26. marca 2018 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom odvolacieho súdu, č. k. 2CoZm/26/2018-168 zo dňa 24. septembra 2019.

6. V ďalšom konaní súd pri hodnotení, či postup pôvodného žalobcu odporuje dobrým mravom, keď zmenku vyplnil a uplatnil si ju voči avalistovi napriek tomu, že zmenkou zabezpečená pohľadávka už bola postúpená, vychádzal zo zmluvy o použití zmenky č. 4250098504. V článku I. zmluvy o použití zmenky sú definované pohľadávky, na ktoré sa vzťahuje zabezpečenie zmenkou a v článku II. sú dojednané podmienky, za ktorých má veriteľ právo blankozmenku vyplniť a uplatniť. Podľa čl. II. ods. 4. zmluvy, pri doplnení chýbajúcich údajov na zmenke nezaniká nárok veriteľa na plnenie zabezpečovanej pohľadávky. Nárok na plnenie zo zmenky je kumulatívny, zaplatením zmenky zaniká nárok veriteľa na plnenie zabezpečovanej pohľadávky, a naopak splnením zabezpečovanej pohľadávky zaniká nárok veriteľa na plnenie zo zmenky. Právo rozhodnúť sa, či bude prednostne požadovať plnenie zo zmenky alebo zo zabezpečovanej pohľadávky, mal podľa čl. II. ods. 5. zmluvy veriteľ. Zmluva o použití zmenky neprikazovala veriteľovi povinnosť zmenku indosovať na rad nadobúdateľa postúpenej kauzálnnej pohľadávky, ale podľa čl. II. ods. 6 mal právo zmenku indosovať výlučne iba v prípade, ak by súčasne došlo k postúpeniu zabezpečenej pohľadávky. Pokiaľ si teda veriteľ zmenku ponechal a zabezpečovanú pohľadávku postúpil, zmluvné dojednania neporušil a len samotná táto skutočnosť by dobrým mravom neodporovala, ak by si následne neuplatnil aj nároky zo zmenky.

7. Okresný súd ďalej uviedol, že z bodu 4.2. zmluvy o postúpení pohľadávky vyplýva, že si veriteľ v reštrukturalizácii prihlásil pohľadávku, ktorú mal proti dlžníkovi GUZEP, s.r.o. zo zmluvy o úvere č. 250 353, vo výške 131 728,45 eura, pohľadávka bola v celom prihlásenom rozsahu zistená, reštrukturalizačným plánom bola modifikovaná a jej nesplatená časť bola ku dňu uzavretia zmluvy vo výške 115 022,98 eura. Veriteľ mal na základe článku II. ods. 4 a 5 zmluvy o použití zmenky právo rozhodnúť sa, ktorú z kumulatívnych pohľadávok si prednostne uplatní. Z listinných dôkazov je zrejmé, že si kauzálnu pohľadávku uplatnil v reštrukturalizačnom konaní a jej nesplatenú časť následne za odplatu postúpil. Súčasne si však uplatnil aj nárok zo zmenky a týmto postupom postavenie dlžníka neprimerane zhoršil. Dlžník bol v rozpore s dohodnutými pravidlami povinný nielen splniť postupníkovi záväzok zo zmluvy o úvere, ale súčasne mal aj povinnosť zaplatiť žalobcovi záväzok zo zmenky. Žalobca neuviedol, kedy v blankozmenke doplnil sumu 146 859,05 eura a dátum splatnosti 12. decembra 2011, ani či a kedy vystaviteľovi predložil zmenku na platenie. Zmenka je výplatný cenný papier, dlžník

má povinnosť zmenku zaplatiť pri predložení a len ak zmenka nie je zaplatená, má majiteľ v zmysle čl. I. § 48 ods. 1 bod 2. zmenkového zákona právo postihom žiadať aj úrok 6 % odo dňa splatnosti. Pôvodný žalobca si zmenku na súde uplatnil až po tom, čo pohľadávku z úverovej zmluvy prihlásil do reštrukturalizácie a jej nesplatenú časť odplatne postúpil. V žalobe neuviedol, akému nároku požadovaná suma 24 768,89 eura zodpovedá, až z jeho vyjadrenia k námietkam vyplynulo, že ide o časť postihového úroku. Nárok na zaplatenie zmenkového úroku nebol zmenkou zabezpečený a veriteľ ani nemal právo postihový úrok do zmenkovej sumy zahrnúť. Dlužník, a tým ani žalovaný ako avalista, preto bez predloženia zmenky na platenie nemohol vedieť, že by mal voči pôvodnému žalobcovi aj iné záväzky, než ktoré vyplývajú z úverovej zmluvy, pričom si bol vedomý, že kauzálnu pohľadávku už veriteľ proti nemu v reštrukturalizačnom konaní uplatnil a následne ju za odplatu postúpil. Nemohol teda predpokladať, že sa veriteľ, v rozpore s podmienkami dojednanými v zmluve o použití zmenky, rozhodol súbežne požadovať plnenie zo zmenky aj zo zabezpečovanej pohľadávky, čo vyplýva aj z námietok, ktoré žalovaný proti zmenkovému platobnému rozkazu podal. Zároveň advokát žalovaného v konaní predložil listinné dôkazy o zániku pohľadávky postupníkovi, a to splatením, z ktorého vyplýva, že žalovaný si splnil svoju povinnosť. Uvedené sa však stalo zrejším žalovanému až po vydaní zmenkového platobného rozkazu a doručení námietok.

8. Žalobca sa domáhal zaplatenia zmenkovej sumy 24 768,89 eura s príslušenstvom, čo je nárok definovaný v § 48 ods. 1 bod 1 zmenkového zákona. Po podaní námietok žalovaného žalobca dodatočne dňa 20. novembra 2015 zmenil právnu kvalifikáciu svojho nároku, keď z jeho vyjadrení vyplynulo, že si v konaní neuplatňuje časť zmenkovej sumy, ale časť zmenkového zákonného úroku, teda nárok definovaný v § 48 ods. 1 bod 2 zmenkového zákona. Žalobca zmenil účelový dôvod uplatneného nároku. Ak si uplatnil žalobou zmenkovú sumu, je zjavné s odkazom na listinné dôkazy predložené žalovaným, že dlh zmenkového dlžníka bol uhradený, ak si uplatňuje zmenkový úrok, k zmene jeho právnej kvalifikácie došlo až po podaní námietok žalovaného, a súd v tejto súvislosti s odkazom na vznesenú námietku premĺčania taktiež uviedol, že predmetná zmenka bola splatná dňa 12. decembra 2011, žalobu žalobca podal dňa 9. decembra 2014, avšak až v ďalších podaniach nasledujúcich došlo k zmene právnej kvalifikácie na časť postihového úroku. Napriek tomu, že v súdnom konaní bola uplatnená len časť postihového úroku, nie je možné takýto postup veriteľa považovať za súladný s dobrými mravmi. Pôvodný žalobca sa už pred podaním žaloby rozhodol prednostne požadovať plnenie zo zabezpečovanej pohľadávky, žalobu podal na súd v čase, kedy v dôsledku postúpenia pohľadávky stratil postavenie veriteľa zabezpečenej pohľadávky. Dodatočné uplatnenie nároku zo zmenky je za týchto podmienok potrebné považovať za šikanózne výkon práva, smerujúci k získaniu neprimeranej výhody a žalovaného ako zmenkového ručiteľa nad prípustnú mieru poškodiť. Zmenkový platobný rozkaz preto súd v celom rozsahu zrušil.

9. Odvolací súd v rozsudku, ktorým zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie, uviedol, že ako dôvodnú vyhodnotil námietku žalobcu, že súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, keď v bode 29. rozsudku uviedol, že nárok na zaplatenie zmenkového úroku nebol zabezpečený zmenkou a žalobca nemal právo zahrnúť postihový úrok do zmenkovej sumy. Odvolací súd poukázal na to, že v čl. VII bod 7.8 veta druhá zmluvy o postúpení pohľadávok, ktorú dňa 3. októbra 2014 uzavrela obchodná spoločnosť Sberbank Slovensko, a.s. s obchodnou spoločnosťou T & T SLOVAKIA, s.r.o., sa postupca s postupníkom dohodli, že predmetom postúpenia nie sú zabezpečovacie zmenky, ktorých vystaviteľom je dlžník. Odvolací súd pritom už v zrušujúcom uznesení, č. k. 4CoZm/58/2017-124 zo dňa 20. februára 2018 konštatoval, že ustanovenie čl. II bod 4 zmluvy o použití zmenky neupravuje zákaz osamostatnenia zmenky od kauzálneho vzťahu, ale len to, že zaplatením zmenky zaniká nárok veriteľa na plnenie zabezpečovanej pohľadávky. V zmysle čl. II bod 6 predmetnej zmluvy bol veriteľ oprávnený zmenku indosovať výlučne iba v prípade, ak by súčasne došlo k postúpeniu pohľadávky. Z uvedeného vyplýva, že veriteľ nemohol indosovať zmenku bez súčasného postúpenia zabezpečenej pohľadávky. Opačnú situáciu, postúpenie pohľadávky bez súčasného indosovania zmenky na postupníka, zmluva nerieši, a je preto potrebné prijať záver, že takéto oprávnenie veriteľ mal. Odvolací súd sa preto stotožnil s právnym názorom žalobcu, podľa ktorého žalobca je aj po postúpení kauzálnej pohľadávky legitímny nároku zo zmenky v súlade so zmluvou o postúpení pohľadávok a zmluvou o použití zmenky č. 425 009 8504 zo dňa 21. mája 2009. V tomto konaní si pritom žalobca

uplatnil len postihový úrok vo výške 6 % zo zmenkovej sumy 146 859,05 eura od 13. novembra 2011 do 3. októbra 2014 (do uzavretia zmluvy o postúpení pohľadávok), ktorý nebol zahrnutý do zmenkovej sumy. Samotnú zmenku žalobca v konaní predložil len za účelom preukázania zmenkového nároku, avšak hodnotu postihového úroku do zmenky nevpísal. Je potrebné zdôrazniť, že nárok žalobcu na postihový úrok vyplýva priamo z ustanovenia čl. I § 48 ods. 1 bod 2 zmenkového zákona.

10. Odvolací súd sa nestotožnil ani s názorom súdu prvej inštancie, podľa ktorého žalobca zmenil účelový dôvod uplatneného nároku, keď po podaní námietok žalovaného žalobca dodatočne zmenil právnu kvalifikáciu svojho nároku, keď z jeho vyjadrení vyplynulo, že si v konaní neuplatňuje časť zmenkovej sumy, ale časť zmenkového zákonného úroku, teda nárok definovaný v § 48 ods. 1 bod 2 zmenkového zákona. Odvolací súd v tomto smere prisvedčil tvrdeniu odvolateľa, že po podaní námietok nezmenil žalobca právnu kvalifikáciu nároku (zmenka), ale nárok iba bližšie špecifikoval. Žalobca uviedol v návrhu na vydanie zmenkového platobného rozkazu označenie nároku (t. j. nárok zo zmenky) a opísal zmenku tak, aby nemohlo dôjsť k jej zámene. Opis rozhodujúcich skutočností preukazoval žalobca vo fáze podania žaloby výlučne zmenkou. Žalobca nebol povinný predkladať okrem zmenky žiadne iné dôkazné prostriedky ani opisovať v žalobe iné skutočnosti, ako napr. kauzálny vzťah. Odvolateľ potom dôvodne poukazoval na to, že námietku premĺčania, vznesenú žalovaným až v záverečnej reči, nemožno z tohto dôvodu akceptovať. Vo vzťahu k námietkam žalovaného, ktoré neboli vznesené vo včas podaných námietkach proti zmenkovému platobnému rozkazu, ale až neskôr v priebehu konania, odvolací súd dal do pozornosti zásadu koncentrácie námietkového konania voči zmenkovému platobnému rozkazu, podľa ktorej je možné v námietkovom konaní posudzovať len námietky podané v zákonnej 3-dňovej lehote, a preto súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd, môže posudzovať len takto podané námietky. Koncentračná zásada, vyplývajúca z § 175 ods. 3 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“), ktorou sa konanie o námietkach riadi, neumožňuje súdu prihliadať na námietky uplatnené po uplynutí lehoty troch dní od doručenia zmenkového platobného rozkazu. S poukazom na uvedené odvolací súd prisvedčil argumentácii žalobcu, že súd prvej inštancie nebol oprávnený prihliadať na neskoršie námietky ako ani neskôr predložené listinné dôkazy (vrátane listinných dôkazov o zániku pohľadávky postupníkov splatením). Navyše, ako dôvodne podotkol žalobca, je irelevantné, že sa žalovaný o zániku kauzálnej pohľadávky dozvedel až po vydaní zmenkového platobného rozkazu, keďže predmetom konania je postihový úrok a nie kauzálna pohľadávka. Odvolací súd v tejto súvislosti zdôraznil, že zmenkové úroky sú samostatnými nárokmi zmenkového veriteľa podľa čl. I § 48 ods. 1 zmenkového zákona; splnením kauzálnej pohľadávky nárok na ne nezaniká.

11. Podľa odvolacieho súdu správne argumentoval žalobca, že v danom prípade došlo k osamostatneniu zmenkového nároku od kauzálnej pohľadávky a žalobca nestratil postavenie veriteľa. Uplatnený nárok nebol predmetom cesie a z tohto dôvodu nekoná žalobca na škodu žalovaného. Zmenková pohľadávka voči žalovanému nezanikla. Za týchto okolností konanie žalobcu, ktorý si v konaní uplatnil časť postihového úroku, nemožno považovať za konanie v rozpore s dobrými mravmi, či šikanóznym výkonom práva.

12. Závazok zo zmenky je nesporným záväzkom a žalobca ako majiteľ zmenky nemá povinnosť svoj nárok preukazovať iným spôsobom, než predložením prvopisu zmenky. Pre hmotnoprávny charakter zmenkových záväzkov je príznačná ich abstraktnosť, nespornosť a prísnosť. Táto abstraktnosť sa prejavuje v tom, že je to žalovaný, ktorý musí prípadné námietky vzniesť a musí tiež ich oprávnenosť jednoznačne preukázať. Predložením prvopisu zmenky, ktorá má všetky náležitosti predpísané v ustanovení čl. I § 75 ZZŠ, žalobca svoj nárok vyplývajúci zo zmenky preukázal. Podaním námietok sa zmenkový platobný rozkaz nezrušil, v ďalšom konaní súd už len posudzoval, či je obrana žalovaného vyjadrená v námietkach dôvodná a či ním tvrdené a preukázané skutočnosti spôsobili úplný alebo čiastočný zánik povinnosti poskytnúť žalobcovi plnenie zo zmenky. Po oboznámení sa s námietkami predloženými žalovaným, odvolací súd dospel k záveru, že tieto námietky nemožno považovať za dôvodné, teda také, ktoré by odôvodňovali zrušenie vydaného zmenkového platobného rozkazu čo i len sčasti. Žalovanému sa nepodarilo preukázať, že by jeho povinnosť poskytnúť žalobcovi plnenie zo zmenky z dôvodov uvedených v námietkach v celom rozsahu, alebo čiastočne zanikla, preto odvolací súd dospel k záveru, že napadnutý rozsudok je potrebné zmeniť a zmenkový platobný rozkaz ponechať

v platnosti.

13. Čo sa týka odkázania súdu prvej inštancie, ako aj žalovaného, na princíp právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí, keď pri rozhodovaní v tejto veci zoberal konajúci súd do úvahy obsah rozsudku Okresného súdu Bratislava V, č. k. 1CbZm/755/2015-105 zo dňa 26. marca 2018 v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, č. k. 2CoZm/26/2018-168 zo dňa 24. septembra 2019, odvolací súd doplnil, že týmito rozhodnutiami nie je v zmysle § 193 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „CSP“) v prejednávanej veci viazaný.

14. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný (ďalej v texte aj „dovolateľ“), prípustnosť ktorého odvodzuje od § 420 písm. f) a od § 421 ods. 1 písm. a), písm. b) a písm. c) CSP teda, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, resp. ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu nebola vyriešená, resp. je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

15. Dovolateľ v podanom dovolaní poukázal na to, že odvolací súd rozhodol o odvolaní žalobcu voči prvoinštančnému rozsudku na pojednávaní konanom dňa 28. septembra 2023 o 9.20 hod. na Krajskom súde v Bratislave. Predvolanie na pojednávanie bolo odoslané právnenému zástupcovi žalovaného elektronicky z Krajského súdu v Bratislave dňa 14. septembra 2023, spôsobom doručenia „Úradný list - fikcia - úradná zásielka“, s úložnou dobou 15 dní. Krajský súd v Bratislave zaslal stranám sporu predvolanie na pojednávanie, ktorého termín určil ešte skôr, ako mala uplynúť úložná doba na prevzatie zásielky jej adresátom. Doručenie písomnosti o predvolaní je potrebné považovať za vykázané, ak sa súdu vrátilo potvrdenie o doručení písomnosti podľa § 111 ods. 1 CSP. Podľa § 178 ods. 2 CSP sa predvolanie doručuje strane alebo jej zástupcovi tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej päť dní predtým, keď sa má pojednávanie konať.

16. Vzhľadom k tomu, že úložná doba mala uplynúť až po nariadenom termíne pojednávania, nebolo objektívne možné zabezpečiť včasné doručenie listiny tak, aby sa adresát mohol o plánovanom úkone dozvedieť a dostaviť na pojednávanie, nehovoriac o dodržaní ďalšej podmienky, a to dostatku času na prípravu pojednávania. Právny zástupca žalovaného prevzal doručovanú zásielku, elektronickým podpisom doručenky, riadne v rámci plynutia úložnej doby dňa 29. septembra 2023, čo však bolo jeden deň po nariadenom termíne pojednávania. O tejto skutočnosti svedčí doručienka odoslaná prevádzkou portálu www.slovensko.sk dňa 29. septembra 2023 o 8.09 hod., ktorá má charakter verejnej listiny a obsahuje údaje, ktoré sa považujú za pravdivé ak nie je dokázaný opak. Do uvedeného dňa bola adresátovi v elektronickej schránke prístupná iba notifikácia, právne nezáväzná informácia, ktorú zasiela orgán verejnej moci do elektronickej schránky alebo iným spôsobom v elektronickej podobe (§ 18 ods. 1 zákona č. 305/2013 Z. z.).

17. Po prevzatí doručovanej zásielky právny zástupca nahliadol do súdneho spisu a zistil, že Krajský súd v Bratislave dňa 28. septembra 2023 na pojednávaní, na ktorom nemal vykázané doručenie zo strany žalovaného, vec prejednal s prítomným právnym zástupcom žalobcu a rozhodol v neprítomnosti žalovaného a jeho právneho zástupcu tak, že prvoinštančný rozsudok zmenil v celom rozsahu na ťarchu žalovaného. Týmto postupom došlo k porušeniu princípu rovnosti sporových strán podľa čl. 6 CSP. Odvolací súd mu ďalej podľa dovolateľa odňal možnosť reagovať na procesné útoky žalobcu, čím vytvoril na strane žalobcu neodôvodnenú procesnú výhodu a porušil princíp kontradiktórnosti. Týmto postupom sa strane sporu znemožnila realizácia procesných práv, ktoré jej zákon priznáva, čo má za následok nielen porušenie práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) a porušenie práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd), ale aj naplnenie dôvodu prípustnosti podľa § 420 písm. f) CSP.

18. Dovolateľ je názoru, že dovolanie je prípustné aj podľa § 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP. V tejto

súvislosti je podľa dovolateľa potrebné posúdiť, či je spravodlivé a v súlade s dobrými mravmi požadovať od žalovaného - ručiteľa zaplatenie zmenkových úrokov, ak bola kauzálna pohľadávka spolu s jej príslušenstvom (teda aj úrokmi) uhradená, resp. zanikla a kauzálny veriteľ potvrdzuje, že neeviduje voči dlžníkovi žiadnu pohľadávku. Ak teda prvotný dlžník splnil všetky svoje záväzky vrátane príslušenstva je špekulatívne a v rozpore s pravidlami poctivého obchodného styku a dobrými mravmi požadovať od ručiteľa, ktorý je v závislom a druhoradom postavení voči veriteľovi, úhradu zmenkových úrokov, najmä s ohľadom na procesný spôsob uplatňovania nároku žalobcu (dodatočná zmena právneho nároku po vydaní zmenkového platobného rozkazu a podaní námietok) ako aj existujúce rozhodnutie iného súdu v identickej veci (rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 2 CoZm/26/2018, zo dňa 24. septembra 2019), ktorým bol rozpor s dobrými mravmi ustálený, čo žalobca rešpektoval a ďalšie opravné prostriedky nevyužil. Dovolateľ poukazuje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 47/2019 zo dňa 15. októbra 2019, od ktorého sa odvolací súd vo svojej argumentácii odklonil. Podľa dovolateľa do rozhodovacej praxe dovolacieho súdu musí patriť aj právny názor vyjadrený ústavným súdom. Dovolateľ má za to, že Ústavným súdom Slovenskej republiky naznačený princíp dobrých mravov mal aplikovať aj odvolací súd, čím by dospel aj k správne mu odvolaciemu rozhodnutiu, t. j. v súlade s rozhodovacou praxou, v dôsledku čoho by zostal napadnutý zmenkový platobný rozkaz zrušený.

19. Podľa dovolateľa je prípustnosť dovolania daná aj podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, nakoľko doteraz nebola vyriešená zásadná právna otázka aplikovateľná z tejto veci, a to: či môže žalobca účinne meniť po zrušení zmenkového platobného rozkazu pôvodne uplatnený zmenkový nárok (zostáva síce v totožnej výške, ale iba ide o iné právo), najmä v kontexte s limitovanou procesnou obranou žalovaného v dôsledku koncentračnej zásady platnej pre námietky proti zmenkovému platobnému rozkazu?

20. Dovolateľ je názoru, že to nie je možné, nakoľko s ohľadom na abstraktnosť, prísnosť a nespornosť zmenkových záväzkov žalobca nepreukázal zrozumiteľne svoj nárok vyplývajúci zo zmenky, keď súdu predložil prvopis inej zmenky ako je tá, ktorú uvádza v samotnom texte návrhu. Nejednoznačnosť a nepresnosť uplatneného nároku podčiarkuje aj tá skutočnosť, že naozaj existovali v reálnom čase dve zmenky, pričom žalobca v návrhu odkazuje na obe. Uvedenú nejednoznačnosť v duplicite rozporoval žalovaný v podaných námietkach voči zmenkovému platobnému rozkazu. Po uplynutí lehoty na podanie námietok, oboznámení sa s obsahom námietok žalovaného, žalobca vo svojom vyjadrení zo dňa 20. novembra 2015 účelovo argumentoval tak, že zmenil právny dôvod uplatneného nároku zo „sumy zo zmenky“ na „zákonný úrok“, ktorý mal prirásť k zmenkovej sume. V návrhu na vydanie zmenkového platobného rozkazu však abscentuje akákoľvek zmienka o tomto význame žalobcom prejavenej vôle. Týmto účelovo zmaril žalovanému elementárnu možnosť pri vypracovávaní námietok skontrolovať bežným matematickým výpočtom správnosť vyčísleného úroku v závislosti od sadzby uplatneného úroku a dĺžky omeškania. Pokiaľ by v žalobe nárokováná zmenková suma bola špecifikovaná uvedenými dátami obvyklými pri uplatňovaní a výpočte úrokov z omeškania, mal by žalovaný možnosť použiť na svoju obranu vo svojich námietkach ďalšie argumenty, či už hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, vrátane vyslovenej námietky premlčania. Dovolateľ má za to, že žalobca zmenil skutkové okolnosti podaného návrhu a jeho právnu kvalifikáciu, resp. ich dodatočne upresňoval až po uplynutí premlčacej doby.

21. Z uvedeného vznikol zmätočný procesný úkon, keď nárok zo zmenky, hoci mal byť podložený podrobne opísanou zmenkou tak, aby nemohlo dôjsť k jej zámene bol uplatnený z dvoch zmeniek, s rôznymi dátumami vystavenia ale zhodnými dátumami splatnosti. Tento nedostatok však odvolací súd opomenul vyhodnotiť, sústredil sa iba na to, či zmena právnej kvalifikácie uplatneného nároku na postihový úrok je zmenou žaloby alebo iba právne nevýznamnou „blížšou špecifikáciou žaloby“, bez možnosti postihovania námietkou premlčania. Podľa dovolateľa postup žalobcu odporuje dobrým mravom, keď sa svoje skutkové tvrdenia obsiahnuté v pôvodnom návrhu snaží konvertovať na úplne iný druh nároku, čím v dôsledku koncentračnej zásady získava prevahu v konaní nad žalovanou stranou.

22. Dovolateľ zdôrazňuje, že správny a zákonný postup odvolacieho súdu by bol taký, kedy by nedovolil, aby zostal v platnosti zmenkový platobný rozkaz, ktorý bol vydaný na základe žalobného

návrhu pre iný zmenkový nárok. O to viac je postup odvolacieho súdu neprípustný, že sa ponecháva v platnosti zmenkový platobný rozkaz, hoci ten bol pôvodne v zmysle žaloby vydaný pre iné právo a rozhodnutie o jeho spätnom ponechaní vychádza z úplne iného práva (vyjadrenie žalobcu zo dňa 20. novembra 2015). Dovolateľ považuje za potrebné, aby v celom procese bola prítomná totožnosť žalobného nároku od začiatku konania, až do skončenia následného konania o ponechaní, či zrušení zmenkového platobného rozkazu. Postup odvolacieho súdu postavil žalovaného do role akéhosi „procesného štatistu“, ktorý v dôsledku koncentrácie námietok už nemohol účinne zaujať procesnú obranu, napr. vo forme účinnej hmotnoprávnej námietky. Podľa dovolateľa by takáto podstatná zmena podľa § 140 a nasl. CSP mala podliehať aj zmene žaloby a sudy mali pred meritórnym rozhodnutím rozhodnúť o pripustení zmeny.

23. Dovolateľ vzhľadom na uvedené preto navrhol, aby dovolací súd rozsudok Krajského súdu v Bratislave, č. k. 4CoZm/2/2022-305 zo dňa 28. septembra 2023 zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a aby zaviazal žalobcu nahradiť žalovanému trovy právneho zastúpenia dovolacieho konania vo výške 100 %, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia.

24. Dovolateľ ďalej v dovolaní uviedol, že dňa 27. novembra 2023 vyhotovil Mestský súd Bratislava III doložku právoplatnosti a vykonateľnosti odvolaním napadnutého súdneho rozhodnutia. Na základe tejto skutočnosti je žalobca oprávnený domáhať sa svojho nároku v exekučnom konaní. Výkon napadnutého rozhodnutia spôsobí závažnú a nenapraviteľnú ujmu nielen na právach a majetku žalovaného, ale i ďalších osôb, ktoré budú výkonom rozhodnutia dotknuté. Konkrétne sa jedná o oboch synov žalovaného D. T. a V. T., ktorí sú žalovanou stranou v konaní vedenom pred Okresným súdom Trenčín, sp. zn. 15C/11/2018, na podklade žalobného návrhu žalobu Prima banka Slovensko, a.s., o neúčinnosť darovacej zmluvy, ktorou malo byť podľa stanoviska žalobcu zmarené uspokojenie jeho pohľadávok zo zmeniek. Predmetné konanie bolo doposiaľ prerušené, do právoplatného skončenia konania vedeného pod sp. zn. B5-3CbZm/669/2015, pre vyriešenie otázky priznania alebo nepriznania sporových pohľadávok žalobcu, čo je otázkou zásadného významu pre pokračovanie v konaní sp. zn. 15C/11/2018. Pokračovanie v konaní o vyslovenie neúčinnosti darovacích zmlúv bez poznania záverov dovolacieho súdu o preskúmaní dôvodnosti nárokov zo zmenky je spôsobilé privodiť zmenu vo vlastníckych vzťahoch k nehnuteľnostiam, s neprimerane obtiažnym spôsobom realizácie reštitúcie do pôvodného stavu, najmä ak sa jedná o špeciálnu evidenciu vlastníctva v evidencii katastra nehnuteľností.

25. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolateľ navrhol, aby dovolací súd podľa § 444 ods. 1 CSP vydal uznesenie, ktorým prizná dovolaním napadnutému rozhodnutiu Krajského súdu v Bratislave, č. k. 4CoZm/2/2022-305 zo dňa 28. septembra 2023 odkladný účinok, a to až do právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu o dovolaní.

26. K podanému dovolaniu sa žalobca na výzvu súdu v súdom stanovenej lehote nevyjadril.

27. Najvyšší súd, ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané, zastúpená v dovolacom konaní v súlade so zákonom (§ 429 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je dôvodné a napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie.

28. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže dovolacie konanie uskutočniť, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (k tomu vid' napr. III. ÚS 474/2017). V tejto súvislosti osobitne platí, že len dovolací súd bude rozhodovať o naplnení predpokladov prípustnosti dovolania definovaných v § 421 ods. 1 CSP (I. ÚS 438/2017).

29. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť

vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 2 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

30. Dovolateľ odvodzuje prípustnosť podaného dovolania od § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú túto procesnú vadu, teda sú: a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

31. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zarúčených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

32. Pod pojmom procesný postup sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní. Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. Postupom súdu možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

33. Z obsahu podaného dovolania vyplýva, že dovolateľ odkazujúc na dôvod prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP napáda procesný postup odvolacieho súdu spočívajúci vo vykonaní pojednávania dňa 28. septembra 2023 v neprítomnosti žalovaného alebo jeho právneho zástupcu (pozri uznesenie na č. l. 300 súdneho spisu) a to napriek tomu, že v tom čase nebolo riadne doručené predvolanie na pojednávanie právneho zástupcovi žalovaného (č. l. 296 a nasl. súdneho spisu). Tým malo byť dovolateľovi upreté právo na prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu.

34. Najvyšší súd z obsahu spisu zistil, že odvolací súd doručoval predvolanie na pojednávanie na deň 28. septembra 2023 o 9:20 hod. do elektronickej schránky právneho zástupcu žalobcu advokátskej kancelárie SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o. a do elektronickej schránky právneho zástupcu žalovaného advokátskej kancelárie A3 advokátska kancelária, s. r. o. Doručenka k predmetnému predvolaniu je vo vzťahu k advokátskej kancelárii SEDLAČKO & PARTNERS, s.r.o. založená v spise na č. l. 297 a vyplýva z nej, že elektronická úradná správa (úradný list) bola odoslaná 14. septembra 2023 a právneho zástupcovi žalobcu bola doručená dňa 18. septembra 2023 o 9:38 hod. Vo vzťahu k advokátskej kancelárii A3 advokátska kancelária, s. r. o. je doručenka založená v spise na č. l. 304 a vyplýva z nej, že elektronická úradná správa (úradný list) bola odoslaná 14. septembra 2023 a právneho zástupcovi žalovaného bola doručená dňa 29. septembra 2023 o 8:09 hod. Predmetná doručenka

potvrďuje pravdivosť tvrdenia dovolateľa, že predvolanie prevzal v 15-dňovej úložnej lehote.

35. Na základe uvedeného má najvyšší súd za to, že na doručovanie predvolania na pojednávanie na deň 28. september 2023 odvolací súd použil formulár „Úradný list - doručenie do vlastných rúk“, ktorý slúži na zasielanie úradných listov podľa § 32 ods. 5 písm. b) 1. bod zákona o e-Governmente, t. j. do vlastných rúk. Pri takomto spôsobe doručovania je odosielateľovi doručienka zasielaná buď po potvrdení prevzatia alebo po uplynutí úložnej lehoty. Pri fikcii doručenia osobitne platí, že elektronický dokument sa považuje za doručený až po uplynutí úložnej lehoty a nie v posledný deň úložnej lehoty (porovnaj R 26/2022). Najvyšší súd zdôrazňuje, že ak by bol použitý formulár „Úradný list“, slúžiaci na zasielanie úradných listov v zmysle § 32 ods. 5 písm. b) 2. bod zákona o e-Governmente (obyčajné doručovanie), doručienka by bola zaslaná v deň po uložení správy v elektronickej schránke prijímateľa, ktorý deň je potom zároveň aj dňom doručenia.

36. Pokiaľ odvolací súd zvolil predmetný spôsob doručenia predvolania, právnomu zástupcovi žalovaného ako prijímateľovi (adresátovi) predvolania plynula zákonná 15-dňová úložná lehota, počas ktorej sa správa považuje za nedoručenú (viď § 32 ods. 2 zákona o e-Governmente). Počas tejto lehoty môže prijímateľ potvrdiť doručenie elektronickej úradnej správy formou elektronickej doručienky, čím sa mu sprístupní obsah správy v jeho elektronickej schránke (§ 32 ods. 4 zákona o e-Governmente). Elektronická úradná správa je potom doručená buď dňom, minútou a sekundou uvedenými na elektronickej doručienke alebo márnym uplynutím úložnej lehoty podľa toho, ktorá skutočnosť nastane skôr (§ 32 ods. 5 písm. b) 1. bod zákona o e-Governmente).

37. Ak teda odvolací súd umožnil prijímateľovi (právnomu zástupcovi žalovaného), aby si správu prevzal v úložnej lehote, žalovaný nemôže byť sankcionovaný za to, že takáto možnosť bola využitá. Najvyšší súd vzhľadom uvedené konštatuje, že odvolací súd vykonal dňa 28. septembra 2023 pojednávanie a na tomto rozhodol bez toho, aby mal vykázané doručenie predvolania žalovanému. Následok spočívajúci v znemožnení účasti žalovanej strany na pojednávaní pred odvolacím súdom je v priamej príčinnej súvislosti s nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu pri zisťovaní účasti na pojednávaní a následnom rozhodnutí o vykonaní pojednávania v neprítomnosti žalovaného. Dovolací súd pre úplnosť doplnia, že informácia o prijatí správy na spracovanie na ÚPVS nemôže byť považovaná za listinu preukazujúcu elektronické doručenie úradného listu, tou môže byť výlučne elektronická doručienka podľa § 30 zákona o e-Governmente.

38. V nadväznosti na uvedené najvyšší súd sumarizuje, že odvolací súd pri zisťovaní prítomnosti na pojednávaní konanom dňa 28. septembra 2023 pochybil, keď skonštatoval, že doručenie predvolania na pojednávanie právnomu zástupcovi žalovaného považuje za vykázané. Týmto nesprávnym procesným postupom odvolací súd zasiahol do práva žalovaného na verejné prejednanie vecí v jeho prítomnosti garantované čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Možno skonštatovať, že právo na verejné prejednanie vecí v prítomnosti strany sporu tvorí imanentnú súčasť práva na spravodlivý proces, a preto je zrejmé, že odvolací súd zasiahol do práva žalovaného na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP) relevantnou mierou intenzity, čím je daná dôvodnosť namietanej vady zmätočnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.

39. Najvyšší súd pre doplnenie poukazuje na ustálenú judikatúru dovolacieho súdu, konkrétne na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky R 31/2000 zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 2/2000, podľa ktorého „Ak odvolací súd pojednával a rozhodol v neprítomnosti zástupcu účastníka konania, ktorého predvolanie nemal vykázané, odňal tým zastúpenému účastníkovi konania možnosť konať pred súdom.“

40. Zistená procesná vada konania zakladá prípustnosť dovolania a je zároveň tiež dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne (§ 449 ods. 1 CSP).

41. Namietaným nesprávnym právnym posúdením (§ 432 ods. 1 CSP) sa dovolací súd nezaoberal pre

dôvodnosť dovolania na podklade namietanej vady zmätočnosti. V okolnostiach rozhodovaného sporu by bolo posudzovanie nastolených právnych otázok predčasné.

42. K návrhu dovolateľa na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia najvyšší súd len v krátkosti poznamenáva, že keďže predmetom sporu je nárok zo zmenky, podané dovolanie spôsobuje odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia ex lege (§ 444 ods. 4 CSP). Dovolací súd preto považoval za bezpredmetné o návrhu dovolateľa na odklad vykonateľnosti rozhodnúť.

43. V ďalšom konaní je odvolací súd viazaný právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v tomto uznesení (§ 455 CSP).

44. Podľa § 453 ods. 3 CSP, o trovách dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie alebo odvolací súd v konečnom rozhodnutí.

45. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.